

یادداشت

بحران گیر انقلاب اسلامی

محسن مهاجرنیا

استاد یار پژوهشکده نظام های اسلامی

مرور وقایع ۲۵ سال گذشته انقلاب، گویای این واقعیت است که هیچ کشوری به اندازه ایران طعم تلخ چنین حوادثی را نچشیده است؛ بحران سیاسی گروهک ها، انواع توطئه ها و کودتاها، حمله نظامی، جریان جنگ داخلی منافقین و خروج اولین رئیس جمهور علیه انقلاب، شهادت ۷۲ تن از شخصیت های برجسته نظام در یک بمب گذاری، شهادت رئیس جمهور و نخست وزیر در یک انفجار، گرفتاری در یک جنگ تحمیلی هشت ساله بین المللی، تحریم های بین المللی گسترده و... همه این بحران ها نتوانسته اند مانع حرکت رو به جلوی انقلاب اسلامی شوند. تحریم های بین المللی علیه انقلاب اسلامی به حدی است که حتی کشورهای دوست و کشورهای قدرتمندی مانند چین و روسیه نیز هم توان عبور از آنها را ندارند. آنها به رغم تمایل به تجارت با ایران، قادر به پرداخت پول آن نیستند. جالب است برخی از کشورها، حتی قبل از اعلام عزای عمومی در ایران، در کشورهای خود اقدام به عزاداری برای شهدای حادثه سقوط بالگرد ریاست جمهوری در ایران نمودند اما آنها به دلیل تحریم ها قادر به پرداخت پول نفت و سایر کالاها ی خریداری شده از ایران نیستند. من درصدم بیان این مهم هستم که علل استحکام انقلاب اسلامی در کوران حوادث بزرگ چیست؟ چه سازه های مقاوم بحران گیری، انقلاب اسلامی را پایرجا، مانا و پایا کرده است؟ چه حقیقتی در ورای این انقلاب وجود دارد که در سخت ترین بحران ها امام خمینی (ره) به ملت ایران قوت قلب می داد که «این انقلاب زنده است» و مقام معظم رهبری در روز سخت حادثه شهادت رئیس جمهور و وزیر خارجه و همراهمان فرمودند: «ملت ایران نگران و دلواپس نباشند هیچ اختلالی در کار کشور به وجود نخواهد آمد.» با وجود این همه مشکلات و مصیبت ها، ملت ایران با اتکا به ایمان و الطاف الهی همواره با نوعی آرامش و اطمینان خاطر به مسیر خود ادامه داده است؛ گویی خداوند متعال حافظ و نگهدار این انقلاب است و ضمانت کرده که آن راه صاحب اصلی خود، حضرت ولی عصر (عج) برساند. این مشکلات فرصتی برای آزمایش و امتحان الهی است تا ما خودمان را اصلاح کنیم. نظریه فرآیندی را مقام معظم رهبری ارائه دادند. ایشان معتقدند انقلاب اسلامی با همه فراز و فرودش سیر قهقرا ندارد، روزه عقب نمی رود و درجا هم نمی زند بلکه در دو سطح به صورت استکمالی سیر صعودی دارد و همین هم باعث مانایی و ماندگاری و پویایی و پایایی انقلاب شده است. در سطح اول انقلاب اسلامی از نقطه صفر شروع شده در قالب یک نهضت انقلابی از سال ۱۳۳۲ آغاز شده و در بهمن ۱۳۵۷ این مرحله به پایان باوقی رسانده است. با این تجربه به یک مرحله ای از بلوغ رسید که توانست وارد مرحله بعدی بشود و با معماری و مهندسی دقیق شاهکار «نظام سازی» و «بناپردازی» آغاز کند و قواعد سبک زندگی اسلامی و زیست جهان آینده خود را قانون مند کند. در مرحله تئوری و استکمالی بعدی در گام سوم توانست شالوده «دولت اسلامی» را برقرار نماید تا با اقتدار بتواند گام های «جامعه سازی» و «تمدن سازی» را هم طی کند این سطح کلان اول نظریه فرآیندی و استکمالی است. پیش از چهار دهه تجربه زندگی در دولت اسلامی با همه فراز و نشیب هایش بر اساس همین نظریه، انقلاب اسلامی توانسته است مسیر استکمالی خود را طی کند. در چارچوب نظام مردم سادری دینی، مسیر عبور از «دولت موقت ملی گرا» ها، به سمت دولت «جمهوری» «پیش ازین صدری» ها و «دولت انقلابی رجایی»، به «دولت سازندگی»، «دولت اصلاحات»، «دولت عدالت و مهرورزی»، «دولت اعتدال» و «دولت انقلابی» را طی کند، رویکردهای سیاسی و جناحی، معمولاً دوره استقرار دولت مورد نظر خود را دوره شکوفایی و توسعه می داند و دوره حاکمیت دولت جناح رقیب را دوره افول و نزول انقلاب می بیند. اما نظریه استکمالی معتقد است انقلاب اسلامی در میان همه این تجربه ها و پوست اندازی ها به سمت کمال خود که ساختن تمدن نوین اسلامی است، در حال حرکت است و همان طوری که مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم فرمودند: «انقلاب اسلامی پس از نظام سازی، به رکود و خموشی دچار نشده و نمی شود و میان جوشش انقلابی و نظم سیاسی و اجتماعی تضاد و ناسازگاری نمی بیند، بلکه از نظریه نظام انقلابی تا بید دفاع می کند.» ملت ایران در طول چهل و پنج سال گذشته توانسته است بر اساس ایمان و اعتقاد و توکل به خداوند از میان حوادث سخت و طوفان های سهمگین به سمت اقتدار ایران برسد و با همه مشکلات در عملیات «وعده صادق» و قدرت نمایی جریان مقاومت در منطقه، تاریخ سازی و تمدن سازی می کند. یکی از آموزه های تجربی نظریه استکمالی انقلاب اسلامی آن است که انقلاب برای عبور از هر گردنه ای نیاز به خون دارد تا بتواند خود را بازتولید و اندیشه انقلاب را بازآفرینی کند. تجربه نشان داد که خون شهید مطهری، شهید بهشتی، شهید رجایی و باهنر، سردار سلیمانی، خون شهدای هسته ای، خون سردار زاهدی و امروز هم شهادت رئیس جمهور ایران... رئیس و دکتر امیرعبدالمؤمنین و همراهمان برای آبیاری انقلاب لازم و مهم بوده است. این منطق انحصاری در انقلاب اسلامی، رمز بقای انقلاب است. البته همه اینها در گرو تعهد و ایمان و اراده ملت ایران است که در آرایه قرآن به عنوان شرط تحقق وعده های الهی است که در سوره رعد آیه ۱۱ فرمود: «هر فردی و قومی فرشتگانی است که پی در پی او را به فرمان خدا از پیش رو او پشت سرش پاسداری می کنند.»

خبر

حمله موشکی گردان های القسام به تل آویو

گردان های القسام، شاخه نظامی جنبش حماس اعلام کرد در واکنش به کشتار غیرنظامیان غزه توسط صهیونیست ها، تل آویو را هدف حمله موشکی قرار داد. طبق گزارش الجزیره، آذیرهای همدار در کنارسابا، هرتزلیا و رعنا در شمال تل آویو به صدا درآمد. رسانه های عبری گزارش دادند تل آویو از شهر رفح در جنوب نوار غزه مورد حملات موشکی قرار گرفت. رادار ارتش رژیم صهیونیستی نیز گزارش داد ۱۲ موشک از منطقه رفح به مرکز اسرائیل شلیک شد. برخی از آنها رهگیری شدند. در حالی که برخی دیگر در هرتزلیا و بنی برک سقوط کردند. به گفته این رسانه ها، یک نفر در هرتزلیا در شمال تل آویو در این حملات زخمی شد. روزنامه مدیووت آحرانوت نیز نوشت که پس از حمله موشکی شدید از غزه، آذیر خطر در تمامی شهرهای مرکز اراضی اشغالی و تل آویو بزرگ شامل یافا، رمات گن، پنج تیکوا، هد هشارون، رمت هشارون، گیواتایم و چند شهر کوچک دیگر به صدا درآمد. رسانه های عبری همچنین نوشتند ارتش تایید کرده هشت موشک به سمت «غوش دان و هشارون» شلیک شده است.

محمد درویش در گفت و گو با «آرمان ملی»:

سوداگری زمین

جان بسیاری از هموطنانمان را گرفته است

شهرداران طلائی باید در مقابل سیل مشهد

پاسخگو باشند

نقش نیروی انسانی در گشته شدن هموطنانمان

در سیل مشهد تعیین کننده بود

۱۶ هزار درخت در تهران

خشک شده است

آرمان ملی - احسان انصاری: عامل انسانی چه نقشی در سیل

مشهد داشته است؟ چرا به رغم تکرار اتفاقات سیل مشهد در سال های اخیر پیش بینی ها و تدابیر لازم برای عدم تکرار آن صورت نمی گیرد؟ سازه ها و سازه های غیرمجاز چه نقشی در قربانی شدن مردم به وسیله سیل دارند؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با محمد درویش، فعال محیط زیست و عضو هیات علمی موسسه تحقیقات سازمان جنگل ها مراتع و آبخیزداری گفت و گو کرده است. درویش معتقد است: «سازمان هواشناسی از ۱۰ روز قبل از وقوع سیل در مشهد نسبت به بروز سیل هشدار داده بود و وضعیت را

سبیل مشهد با قربانی شدن تعدادی از هموطنانمان همراه بود. این در حالی است که بررسی ها از نقش ساخت و سازهای غیرقانونی در محدود وقوع سیل خبر می دادند. مهم ترین دلیل وقوع سیل مشهد و پیامدهای آن چه بود؟

عامل انسانی و دخل و تصرفاتی که در نظام آب شناختی کوهستان های جنوب و جنوب غربی مشهد رخ داده در تشدید خسارت هایی که به وجود آمده نقش داشته است. در واقع به بستر سیلابی آبراهه هایی که از مسیر جنوب و جنوب غربی مشهد وجود داشته تجاوز شده، تغییر مسیر داده شده و چهار دهه تجربه زندگی در دولت اسلامی شکلی بود که با ایجاد چند بند آبخیزداری گمان می کردند مشکلی پیش نخواهد آمد و به همین دلیل آبراهه های طبیعی را مسدود کرده بودند. در چنین شرایطی در کوهستانی به آن بزرگی در بارندگی که در مدت زمان کمتر ۴۰ دقیقه رخ داده و با توجه به اینکه همه پوشش های طبیعی منطقه از بین رفته بود با چنین فاجعه ای در مشهد مواجه شدیم که به قربانی شدن تعدادی از هموطنانمان منجر شده است.

این وضعیت در دیگر نقاط کشور نیز وجود دارد که به دلیل دخل و تصرف انسانی شرایط برای وقوع حوادث این چنینی وجود داشته باشد؟

بله؛ این اتفاق در نقاط مختلف کشور رخ داده است. نمونه بارز آن در تهران و در منطقه دربند، درکه و کن بوده که در سال های اخیر رخ داده است. در این مناطق نیز به دلیل نقش نیروی انسانی در طبیعت شاهد سیل هایی بودیم که همراه با قربانی شدن برخی از افراد همراه بوده است. نمونه دیگر این حادثه در شیراز و در دروازه قرآن این شهر بود که در چند سال پیش رخ داد و تعدادی از هموطنانمان جان خود را از دست دادند. در قم نیز شاهد چنین اتفاقاتی بوده ایم. در رودخانه قم نیز تغییراتی صورت گرفت و آن را به پارکینگ برای زوار تبدیل کردند و به همین دلیل منجر به وقوع حادثه شد و صدها نفر را بی خانمان کرد. در برخی شهرهای دیگر مانند یزد نیز شاهد وقوع چنین اتفاقاتی بوده ایم. عدم دانش در زمینه آبخیزداری و عدم توجه به ساخت سبیل بندها و مسیری هایی که بتوانند سیل ها را هدایت کند از جمله مهم ترین دلایلی وقوع چنین حوادثی در شهرهای مختلف کشور بوده است. با این وجود مهم ترین دلیل وقوع چنین اتفاقاتی اجازه ساخت و ساز در کوهستان های با شیب تند و پرشیب است که باعث شده پوشش های طبیعی از بین برود و سرعت آب را بیشتر کند. در چنین شرایطی است که میزان خسارت های صورت گرفته بیشتر می شود و جان هموطنانمان به خطر می افتد. این وضعیت به خصوص در مورد شهرهای کوهستانی بیشتر وجود دارد.

حتی مقام معظم رهبری در سخنرانی معروف خود در دی ماه ۱۳۹۲ که بنده نیز حضور داشتم به صراحت عنوان کردند که من نگرانم که عده های در ارتفاعات مشهد و تهران تغییر کاربری ایجاد کنند. ایشان از مردم خواستند که در این زمینه هشیار باشند و اجازه چنین کاری با این افراد ندهند.

شما از شهرداران طلائی نام بردید. این وضعیت درباره تهران نیز وجود دارد؟

بله؛ خطاب رهبر انقلاب در سخنرانی که انجام دادند شهردار وقت تهران یعنی آقای قالیباف بود. آقای قالیباف نیز خیلی سریع اقدامات شهرداری در شمال تهران را

این اتفاق (سیل مشهد) در نقاط مختلف کشور رخ داده است. نمونه بارز آن در تهران و در منطقه دربند، درکه و کن بوده که در سال های اخیر رخ داده است. در این مناطق نیز به دلیل نقش نیروی انسانی در طبیعت شاهد سیل هایی بودیم که همراه با قربانی شدن برخی از افراد بوده است. نمونه دیگر این حادثه در شیراز و در دروازه قرآن این شهر بود که در چند سال پیش رخ داد و تعدادی از هموطنانمان جان خود را از دست دادند. در قم نیز شاهد چنین اتفاقاتی بوده ایم. در رودخانه قم نیز تغییراتی صورت گرفت و آن را به پارکینگ منجر به وقوع حادثه شد و صدها نفر را بی خانمان کرد

نارنجی اعلام کرده بود. در واقع مدیران مربوطه در خراسان رضوی و شهر مشهد در جریان این هشدارها قرار داشته اند. به همین دلیل مدیران مربوطه از فرصت کافی برای تخلیه ساکنان منطقه و بستن خیابان های منتهی به جنوب و جنوب غربی کوهستان های مشهد در اختیار داشته اند. این در حالی است که هیچ کدام از این اقدامات صورت نگرفته و از فرصتی که در اختیار آنها قرار گرفته استفاده نشده است. کسانی که از آنها به شهرداران طلائی تعبیری می شود باید نسبت به وقوع چنین حوادثی در کشور پاسخگو باشند.» در ادامه ماحصل این گفت و گو را می خوانید.

متوقف کرد و آنجا را به پارک تبدیل کرد. با این وجود در شرایط کنونی بالای خط ارتفاع تهران نیز ساخت و سازهای غیرقانونی صورت می گیرد. در ابتدا خط ارتفاع تهران ۱۳۰۰ متر بود که پس از مدتی به ۱۵۰۰ متر افزایش پیدا کرد، اما در شرایط کنونی در ارتفاع بالای ۱۸۰۰ متر نیز ساخت و ساز صورت می گیرد. برخی افراد با نفوذ هستند که در این زمینه قانون را زیر پا می گذارند. در برخی مواقع نیز ساخت و سازها برای وزارتخانه ها و نهاد های راهبردی است که در این گونه مناطق صورت می گیرد. به عنوان مثال ساخت و سازهای صورت گرفته در دانشگاه علوم تحقیقات تهران در مناطق ممنوعه و روی گسل های خطرناک صورت گرفته است.

رویکرد آقای زاکانی در شهرداری تهران در این زمینه به چه صورت بوده است؟

ساخت و سازهای غیرقانونی در دوران شهرداری آقای زاکانی هم وجود دارد. زاکانی در ابتدا که به عنوان شهردار تهران انتخاب شد عنوان کرد در دوره قبلی مدیریت شهری ساخت و سازها در تهران قفل شده و شهردار سابق اجازه ساخت و ساز نمی داده و به همین دلیل ما این روند را تغییر خواهیم داد. در شرایط کنونی نیز عنوان می کند ۴۰۰ یا ۵۰۰ درصد میزان ساخت و سازها را افزایش داده است. این اتفاق به معنای این است که آقای زاکانی ملاحظاتی که در گذشته درباره ساخت و سازها وجود داشته را کنار گذاشته است. در واقع آقای زاکانی و تیم مدیریت شهری تهران به صورت رسمی و با چراغ روشن و نه خاموش در راستای تراکم فشرده در تهران حرکت می کنند. در چنین شرایطی مشخص است که در آینده چه بلایی سرتهران خواهد آمد. سرانه فضای سبز در تهران در حدود ۱۶ متر مربع است که استاندارد آن ۲۵ متر مربع است. در چنین شرایطی ۱۶ هزار درخت در تهران به صورت تعمدی خشک شده است. برخی آب بندهای درختان را قطع می کنند تا بعداً عنوان کنند درختان به صورت ناخواسته خشک شده است. به هر حال این اتفاقات در دوران شهرداری آقای زاکانی در تهران در حال رخ دادن است. این در حالی است که این درختان می تواند مانع از وقوع سیلاب شود و میزان فضای سبز تهران را افزایش می دهد.

قطع درختان و کاهش سرانه فضای سبز چه پیامدهایی دارد؟

واقعیت این است که در ۶ دهه اخیر به طور متوسط در هر دهه یک میلیون هکتار از جنگل های طبیعی خود را از دست داده ایم. در شرایط کنونی سهم سرانه هر ایرانی از رویشگاه های جنگلی کمتر از ۰.۱۷ است در حالی که این نسبت در جهان ۸.۰ هکتار است. در نتیجه ما به نسبت هر شهروند کره زمین کمتر از یک چهارم از جنگل سهم می بریم، معنی اش باید این باشد که توجه ما به حفظ جنگل باید دست کم چهار برابر متوسط جهانی باشد که این گونه نیست و مدام رویشگاه های جنگلی مان به دلیل تغییر کاربری اراضی و جاده کشی های غیراصولی و به خاطر تجاوز اراضی کشاورزی، آتش سوزی و... از بین می روند. تلاش هایی هم برای درختکاری در کشور می شود که متأسفانه بخش بزرگی از این کار در مناطقی اتفاق می افتد که اصلاً رویشگاه های جنگلی طبیعی ما نیستند، یعنی در اطراف شهرهای بزرگ شروع به درختکاری کرده ایم و فکر می کنیم این به طبیعت مان کمک می کند، در صورتی که اگر در چنین درخت بکاریم که آنجا آبیاری مستمر درخت تا دوام نداشته باشد، یعنی خلاف قانون طبیعت عمل می کنیم. این مسائل نشان می دهد فقط به شکل نمادین نهایی می کاریم و برای ما مهم نیست این نهال مسیر چرای دام است یا کسی وجود دارد آبیاری اش کند یا خیر. همه اینها از بین می رود و این اتفاقی است که هر سال رخ می دهد.

نگره

بازی عربستان با کارت هندو پاکستان؟

عجیب نبود که شهباز شریف، نخست وزیر تازه منتخب پاکستان، عربستان سعودی را به عنوان مقصد اولین سفر رسمی اش انتخاب کند. آنچه همه را حیرت زده کرد، اعلامیه مشترک دو بازیگر بود که در چارچوبش، نه تنها بر تعهد عربستان جهت سرمایه گذاری ۵ میلیارد دلاری در پاکستان تأکید شد، بلکه از اسلام آباد و دهلی نونیز خواسته شد تا اختلافات باقی مانده خود در باب دو منطقه جامو و کشمیر را حل و فصل کنند. عربستان تنها کشوری نیست که بر تحقق صلح میان هند و پاکستان در آسیای جنوبی تأکید دارد؛ امارات متحده عربی نیز در قامت میانجی گر جهت تحقق آتش بس بین اسلام آباد و دهلی نودر سال ۲۰۲۱ نقش مهمی ایفا کرد؛ نقشی که موجب شد تا درگیری های خطرناک مرزی که سال ۲۰۱۹ دوباره شعله ور شد، متوقف شود.

پاکستان سرگردان میان دو رقیب

امارات و عربستان در قامت دو کشور قدرتمند خلیج فارس به واسطه مولفه های متعدد دی به جای بی طرف ماندن و ادامه روابط دو جانبه قوی با هند و پاکستان، وظیفه دشوار میانجی گری در رقابت طولانی مدت را بر عهده می گیرند. برای درک اینکه چرا و چگونه سعودی ها و اماراتی ها تلاش می کنند نقش میانجی را در درگیری طولانی مدت در شبه قاره هند بر عهده بگیرند، درک تحولات تاریخی و ژئواستراتژیک مدرن در خاورمیانه و جنوب آسیا با اهمیت است. پیوندهای خاورمیانه و جنوب آسیا را می توان از طریق در پیشینه تعاملات تجاری، مذهبی و فرهنگی طرفین در قرن ها قبل جست و جو کرد. با این حال، چنین تعاملاتی در عصر معاصر به ویژه بعد از ظهور دولت های مدرن خاورمیانه تشکیل هند و پاکستان عریان شد. عربستان سعودی از سال ۱۹۴۷ زمانی که پاکستان موجودیت یافت، حامی این بازیگر بود و کمک های بلاعوض و نفتی در اختیار اسلام آباد قرار می داد. امارات و عربستان همچنین مقصد مطلوب ۲ میلیون کارگر خارج از کشور پاکستان هستند که بیش از ۷۷ درصد از نزدیک به ۸۳۹ هزار نفری که در سال ۲۰۲۲ برای کار به خارج از کشور سفر کرده اند، را تشکیل می دهد.

این کارگران به نوبه خود حواله های قابل توجهی را با خود به خانه می آورند که به حفظ اقتصاد داخلی کمک می کند. فراتر از روابط اقتصادی، روابط پاکستان با عربستان سعودی و امارات جنبه استراتژیک و امنیتی دارد. پاکستان نه تنها با عربستان سعودی و ایالات متحده علیه اتحاد جماهیر شوروی هم صدا شد (مراد سال ۱۹۷۹ است که افغانستان توسط شوروی تصرف شد)، بلکه ده ها هزار نیروی نظامی رانیز در زمان جنگ ایران و عراق در این کشور مستقر کرد. پاکستان مدت هاست که آموزش های نظامی ارائه کرده و به عربستان سعودی و امارات نیز تسلیحات صادر می کند. در پیحوجه هرج و مرج که پس از خروج شوروی در سال ۱۹۸۹ در افغانستان روی داد، پاکستان در کنار عربستان سعودی و امارات از ظهور طالبان در اوایل دهه ۱۹۹۰ حمایت کرد.

چرا اسلام آباد دست به عساراه می رود؟

پاکستان به رغم روابط طولانی مدت با عربستان سعودی و امارات متحده عربی، اقلیت شیعه قابل توجهی دارد و می خواهد روابط خود با ایران را نیز حفظ کند. ایران در واقع اولین کشوری بود که استقلال پاکستان از بریتانیا را به رسمیت شناخت. پیش از وقوع انقلاب، ایران و پاکستان به دلیل مشارکت در ائتلاف منطقه ای به رهبری ایالات متحده که از آن تحت عنوان پیمان بغداد یاد می شد، روابط امنیتی نزدیک تری برقرار کردند. اما بعد از انقلاب، رقابت میان تهران و ریاض، روابط ایران و پاکستان را هم تحت تأثیر تلاش کرده تا روابطش با تهران را تقویت کند، اما این تلاش ها به دلیل تحریم های آمریکا علیه ایران محدود شده است. پاکستان همچنین هراس دارد تا درگیر رقابت های عربستان و ایران شود. از همین رو از رویکردی محتاطانه پیروی می کند. به همین دلیل پارلمان پاکستان در سال ۲۰۱۵ با پیوستن این کشور به ائتلاف تحت رهبری عربستان علیه انصار... مخالفت کرد. تصمیم پاکستان برای بی طرف ماندن در جنگ یمن، با توجه به روابط قدرتمند این کشور با عربستان سعودی، آسان نبود. علاوه بر حمایت دیمپلماتیک مستمر عربستان از پاکستان در مناقشه کشمیر، به نظر می رسد که عربستان نقشی کلیدی در کمک به تلاش های پاکستان برای توسعه قابلیت تسلیحات هسته ای داشته است. حمایت عربستان زمانی حیاتی شد که پاکستان به دلیل تصمیم خود برای تبدیل شدن به یک کشور هسته ای (پس از آزمایش های هسته ای هند در سال ۱۹۹۸) هدف تحریم های بین المللی قرار گرفت. علاوه بر عدم تمایل پاکستان جهت پیوستن به ائتلاف تحت رهبری عربستان سعودی در یمن، تلاش های عمران خان، نخست وزیر سابق برای ایجاد ائتلاف با سایر کشورهای مسلمان مانند قطر، ترکیه و مالزی، عامل تحریک کننده دیگری در روابط این کشور با سعودی ها و امارات است. این تنش ها به هند فرصتی داد تا روابط تجاری و امنیتی خود را با عربستان سعودی و امارات به طور قابل توجهی تقویت کند. در چندین دهه گذشته، روابط هند با خلیج فارس عمیق تر و واردات منابع انرژی و صادرات نیروی کار قهقه ای و سفید هندی به کشورهای مختلف خلیج فارس متمركز بود. با این حال، هند تحت رهبری نازندرامودی، روابط تجاری و امنیتی بسیار نزدیک تری با عربستان سعودی و امارات از یکسو و با ایران از سوی دیگر برقرار کرده است.